

Nr. 16.
3.
október.

Stjórnarskipunarlæg

um

breyting á stjórnarskrá um hin sjerstaklegu málefni
Íslands 5. jan. 1874.

Vjer Christian hinn Níundi, af guðs náð Danmerkur konungur,
Vinda og Gauta, hertogi í Sljesvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þjettmerski,
Láenberg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefur á þann hátt, sem fyrir skipaður er í 61 gr. í stjórnarskrá um hin sjerstaklega málefni Íslands 5. jan. 1874 tvisvar sinnum fallizt á og Vjer nú með samþykki Voru staðfest eptirfylgjandi

Stjórnarskipunarlæg um breyting á stjórnarskrá um hin sjerstaklegu málefni Íslands 5. jan. 1874.

Í staðinn fyrir 2. gr., 3. gr., 5. gr., 1. málgr. 14. gr., 15. gr., 17. gr., 19. gr., 1. lið 25. gr., 28. gr., 34. gr., 36. gr., 39. gr. og 2. ákvörðun um stundarsakir í stjórnarskránni komi svo hljóðandi greinar:

1. gr. (2. gr. stjórnarskrárinnar).

Konungur hefur hið æðsta vald yfir öllum hinum sjerstaklegu málefnum Íslands með þeim takmörkunum, sem settar eru í stjórnarskrá þessari, og lætur ráðherra Íslands framkvæma það. Ráðherra Íslands má eigi hafa annað ráðherraembætti á hendi, og verður að tala og rita íslensku tungu. Hann skal hafa aðsetur í Reykjavík, en fara, svo opt sem nauðsyn er á, til Kaupmannahafnar, til þess að bera upp fyrir konungi í ríkisráðinu lög og mikilvægar stjórnarráðstafañir.

Landssjóður Íslands greiðir laun og eptirlaun ráðherrans, svo og kostnað við ferðir hans til Kaupmannahafnar og dvöl hans þar.

Nú deyr ráðherrann, og gegnir landritarinn þá ráðherrastörfum á eigin ábyrgð, þangað til skipaður hefur verið nýr ráðherra.

Ráðherrann veitir þau embætti, sem landshöfðingja hefur hingað til verið falið að veita.

2. gr. (3. gr. stjórnarskrárinnar).

Ráðherrann ber ábyrgð á stjórnarathöfninni. Alþingi getur kært ráðherrann fyrir embættisrekstur hans eptir þeim reglum, er nánara verður skipað fyrir um með lögum.

3. gr. (5. gr. stjórnarskrárinnar).

Konungur stefnir saman reglulegu alþingi annaðhvort ár. Án samþykkis konungs má þingið eigi setu eiga lengur en 8 vikur. Ákvæðum greinar þessarar má breyta með lögum.

Nr. 16. Stjórnarskipunarlæg 3. október um breyting á stjórnarskrá um hin sjerstaklegu málefni Íslands 5. jan. 1874.

Nr. 16.

3.
október.

4. gr. (1. málsg. 14. gr. stjórnarskrárinnar).

Á alþingi eiga sæti 34 þjóðkjörnir alþingismenn og 6 alþingismenn, sem konungur kveður til þingsetu.

5. gr. (15. gr. stjórnarskrárinnar).

Alþingi skiptist í tvær deildir, efri þingdeild og neðri þingdeild. Í efri deildinni sitja 14 þingmenn, í neðri deildinni 26. Þó má breyta tölum þessum með lögum.

6. gr. (17. gr. stjórnarskrárinnar).

Kosningarrjett til alþingis hafa:

- a, allir bændur, sem hafa grasnyt og gjalda nokkuð til allra stjetta; þó skulu þeir, er með sjerstakri ákvörðun kynnu að vera undanskildir einhverju þegnskyldugjaldi, eigi fyrir það missa kosningarrjett sinn;
- b, allir karlmenn, sem ekki eru öðrum háðir sem hjú, ef þeir gjalda að minnsta kosti 4 kr. á ári sem aukaútsvar;
- c, embættismenn, hvort heldur þeir hafa konunglegt veitingarbrjef eða eru skipaðir af yfirvaldi því, er konungur hefur veitt heimild til þess;
- d, þeir, sem tekið hafa lærdómspróf við háskólann, eða við prestaskólann eða lækna skólann í Reykjavík, eða eitthvert annað þess háttar opinbert próf, sem nú er eða kann að verða sett, þó ekki sje þeir í embættum, ef þeir eru ekki öðrum háðir sem hjú.

Enginn getur átt kosningarrjett, nema hann sje orðinn fullra 25 ára að aldri, þegar kosningin fer fram, hafi óflekkað mannorð, hafi verið heimilisfastur í kjördæminu eitt ár, sje fjár síns ráðandi og honum sje ekki lagt af sveit, eða, hafi hann þegið sveitarstyrk, að hann þá hafi endurgoldið hann eða honum verið gefinn hann upp.

Með lögum má afnema auka-útsvarsgreiðsluna eptir stafl. b. sem skilyrði fyrir kosningarrjetti.

7. gr. (19. gr. stjórnarskrárinnar).

Hið reglulega alþingi skal koma saman fyrsta virkan dag í júlímánuði annað hvert ár, hafi konungur ekki tiltekið annan samkomudag sama ár. Breyta má þessu með lögum.

8. gr. (1. liður 25. gr. stjórnarskrárinnar).

Fyrir hvert reglulegt alþingi, undir eins og það er saman komið, skal leggja frumvarp til fjárlaga fyrir Ísland, fyrir tveggja ára fjárhagstímabil, sem í hönd fer. Með tekjunum skal telja tillag það, sem samkvæmt lögum um hina stjórnarlegu stöðu Íslands í ríkinu 2. jan. 1871, 5. gr., sbr. 6. gr., er greitt úr hinum almenna ríkissjóði til hinna sjerstaklegu gjalda Íslands.

9. gr. (28. gr. stjórnarskrárinnar).

Þegar lagafrumvarp er samþykkt í annarhvorri þingdeildinni, skal það lagt fyrir hina þingdeildina í því formi, sem það er samþykkt. Verði þar breytingar á gjörðar, gengur það aptur til fyrri þingdeildarinnar. Verði hjer aptur gjörðar breytingar, fer frumvarpið af nýju til hinnar deildarinnar. Gangi þá enn eigi saman, ganga báðar deildirnar saman í eina málstofu, og leiðir þingið þá málið til lykta eptir eina umræðu. Þegar alþingi þannig myndar eina málstofu, þarf til þess, að gjörð verði fullnaðarályktun á máli, að meira en helmingur þingmanna úr hvorri deildinni um sig sje á fundi og eigi þátt í atkvæðagreiðslunni; ræður þá atkvæðafjöldi úrslitum um hin

Nr. 16. Stjórnarskipunarlög 3. október um breyting á stjórnarskrá um hin sjerstaklegu málefni Íslands 5. jan. 1874.

Nr. 16. einstöku málsatriði, en til þess að lagafrumvarp, að undanskildum frumvörpum til fjár-
 3. laga og fjárukalaga, verði samþykkt í heild sinni, þarf aptur á móti að minnsta kosti,
 október. að tveir þriðjungar atkvæða þeirra, sem greidd eru, sje með frumvarpinu.

10. gr. (34. gr. stjórnarskrárinnar).

Ráðherra Íslands á, samkvæmt embættisstöðu sinni, sæti á alþingi, og á hann
 rjett á að taka þátt í umræðunum eins opt og hann vill, en gæta verður hann
 þingskapa. Í forföllum ráðherra má hann veita öðrum manni umboð til þess að mæta
 á alþingi fyrir sína hönd. Atkvæðisrjett hefur ráðherrann, eða sá, sem kemur í hans
 stað, því að eins, að þeir sje jafnframt alþingismenn.

11. gr. (36. gr. stjórnarskrárinnar).

Hvorug þingdeildin má gjöra ályktun um neitt, nema meira en helmingur þing-
 manna sje á fundi og greiði þar atkvæði.

12. gr. (39. gr. stjórnarskrárinnar).

Þyki þingdeildinni ekki ástæða til að gjöra ályktun um eitthvert málefni, þá
 getur hún vísað því til ráðherrans.

13. gr. (2. ákv. um stundarsakir).

Þangað til lög þau, er getið er um í 2. gr. (3. gr. stj.skr.), koma út, skal
 hæstirjettur ríkisins dæma mál þau, er alþingi höfðar á hendur ráðherra Íslands út
 af embættisrekstri hans, eptir þeim málfærslureglum, sem gilda við tjeðan rjett.

Gefið á Amaliuborg, 3. október 1903.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.

(L. S.)

Alberti.